

ہوا قند سکا

آموزش

خط نستعلیق

جلد ۱

تالیف و تحریر
محمد رضا خداوسی

عضو انجمن خوشنویسان ایران

انتشارات سرو

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَا لَكَ يَوْمَ الدِّينِ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ اِيْدِيْ

الصِّرَاطِ اَلْمُسْتَقِيْمِ صِرَاطِ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ

غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

ع: حرف عین مانند حرف جیم دارای کمان بیضی شکلی است که با حرکت
 قلم نوشته می شود، حرکت اول قلم را با زاویه در حدود چهار رومی کاغذ
 گذاشته از عرض نوک قلم خطی مورب بکج به پهنای نقطه قلم است ^{حرکت}
 حرکت دوم، بالای قلم ^{پایه} قوسی به پهنای نیم نقطه از چپ به راست است ^{حرکت}
 حرکت سوم از پایین خط مورب با قیمت از قلم خطی به پهنای یک نقطه بجا
 عمود بر خط کج منظور اتصال به کمان و قوس حرف عین نوشته می شود ^{حرکت}
 حرکت چهارم کمان حرف ع است که دقیقاً مانند کمان قوس حرف جیم و

۱ نقطه زیر خط میسران و ران پیدا می کند اندازه سفیدی مبضی عین نقطه طول و نقطه عرض می باشد.

یادآوری شروع نوشتن حروف از نقطه روی خط میزان کبری است.

دُعا نہ دُعا کہ یہ ہے مرغِ دانا

اتصال مشرف

عَاوِیَّتْ عَمَّحْ عَدَّ عَدَّ عَرَّ

عَنْ عَمْرِو بْنِ عَطَا عَنْ عَجْفَةَ عَنْ

عَمَّ عَمَّ عَمَّ عَمَّ عَمَّ

صائب تبریزی
شمار هجرت هم آورد و دیدم برگهای غنچه را
بجای آورد و در میان یکدلم آید

ف حرف بصورت خطی افقی بدو شکل کوتاه و بلند و نقطه ای
و یا نقطه ای روی خط میزنان با دو حرکت قلم نوشته می شود. ابتدا
سر حرف ف که با گذاردن نوک قلم بحالت ۳۰ درجه بر خط میزنان و نقطه
بالا تر از آن روی کاغذ و چرخش نوک قلم حول محور خود بایک زامده کردن
مانند باین شکل حرکت دوم که دقیقاً مانند نوشتن حرف

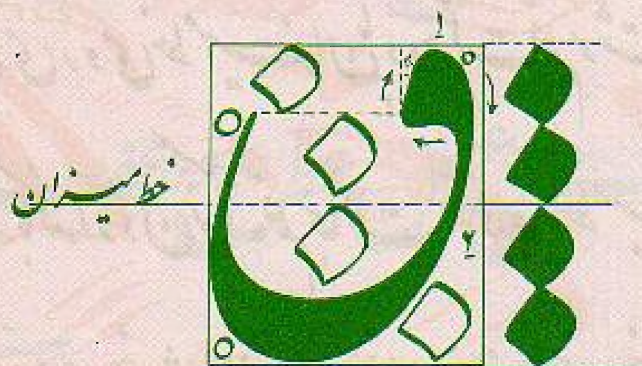
باست به دنبال سرف اتصال خواهد یافت توضیح اینکه حرف «

اتصالات اگر وسط یا آخر کلمه قرار بگیرد بصورت تو خالی باین شکل شکل

نوشته می شود.

طالع اگر بد و کند و دانش را در هم

کبر بکشیم ز بی طرب و بکشند ز بی سر

ق از باد و حرکت قلم نوشته می شود حرکت اول در نقطه بالا تر از خط میزن

مانند نوشتن هر حرف **ف** انجام می شود با این تفاوت که قوس پشت هر
 قاف کمتر از قوس پشت هر حرف ف است. حرکت دوم دایره قاف است
 که از امتداد سر قاف شروع و با عبور مد و ر تا به نقطه زیر خط میسران
 و ادامه تا یک نقطه روی خط میسران می باشد. انداز هفتمی دایره قاف
 به نقطه عرض و به نقطه طول است.

توضیح اینکه حرف قاف تنها در وسط کلمه تو خالی نوشته می شود.

مقتضی مبارک دین طالق متفکر برتر

تألیف و تصحیح: آیت الله العظمی آقا میرزا محمد

حافظ

اتصالات حروف **ف** و **ق**

فَا بَ مَجَّ جَد بَد مَرَسَر

مِر مَض مَط مَع مَق مَن مَك

مَل مَم مَسَم مَن مَو مِ مَر مِ

ک حرف کاف با ۲ حرکت قلم روی خط میزان به شکل کوتاه و بلند

شبه حرف پ نوشته می شود حرکت اول دسته کاف است که

بصورت الف بلند؛ نقطه امی حرکت دوم به کوتاه؛ نقطه امی حرکت سوم

خط مورب سرکش به نقطه می باشد توضیح اینکه در کاف بلند دسته و سرکش
 آن یک نقطه کمتر یا کوتاه است از دسته و سرکش کاف کوتاه است. یادآور
 می شود که خط مورب سرکش باید طوری نوشته شود که با خط افقی فرضی نقطه
 بیشتر فاصله نداشته باشد.

چو بامد ^{نزل} سبزه انجرام در خاک نیست

خوشا آنکه پاک است آمد و پاک رفت

اتصالات حرف ک
 کاکب کج کد کس کص کط کع کف
 کب کج کد کس کص کط کع کف

کے کم کم کم کم کی

یادآوری شود که در اتصالات حرف ک بجز خیمور و خاص پنجاه که در بالا
شده است میشود بصورت باشد هم کار برد .

خاکِ رَآلِ مَافِ کَر دِه بَیَار

حافظ
تا چشم خصم را از بینش خاموش نماید

باد و حرکت قلم نوشته می شود حرکت اول

بلند به ارتفاع نقطه روی

حرف لام

و ستمه لام که انفی
خط میزان

باد و حرکت قلم نوشت

خط کرسی پیزن است. باین تفاوت که الف و شہ لام دور و دورای نهانی
 بیشتر از الف معمولی است و ابتدای آن بطرف داخل حرف متمایل است
 حرکت دوم کمان آیره ای لام است که از انتهای حرکت اول بصورت
 مدور مانند کی بیش از نقطه زیر خط میسازد و دوران آن تا نقطه روی
 خط میزان ادامه دارد.

اول در تفسیر نسخ

صانع و پروردگار تعالی

اتصالات حرف

لا اله الا الله

الف؛ خطی عمودی به بندی به نقطه با قلم در حال تحریر میباشد

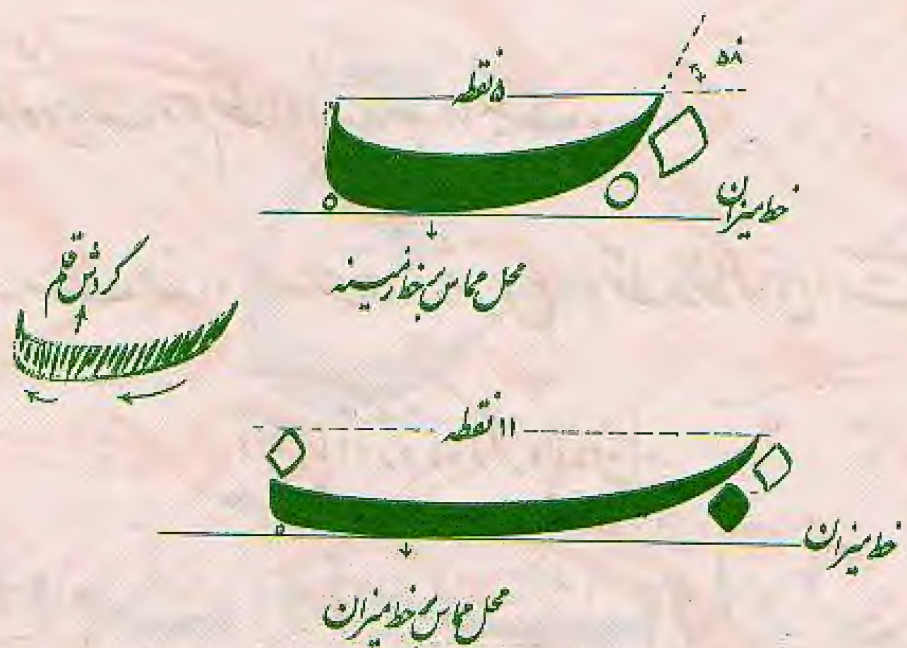
حرف الف با زاویه تقریباً ۶۳ درجه با پهنای ۲ قلم شروع می شود که

انتهای آن تا روی خط میانه آن ادامه پیدا می کند، باید توجه داشت

که الف خطی کاملاً راست نیست ابتدا آن بطرف راست و انتهای

آن به سمت چپ متمایل است.

نظار بر باب ادب در باب ادب

ب : حرف ب خطی ا فقه به طول ۳، ۵، ۹، ۱۱، ۱۲ نقطه است
 حرف ب باز اویه کمتر از ۶ درجه با پهنای قلم نوشته میشود تا واضح اینکه
 پهنای قلم بعد از طی ۲ از طول ب بنهایت خود میرسد و یک چرخش مدور
 به طرف بالا به آخر خواهد رسید.

فاصله حرف ب کوتاه ۳ تا ۵ نقطه ای، و راسته کمی بیشتر از یک نقطه و در قسمتی از
 انتهای آن تماس خط میزان اگزی، است و حرکت آخر آن به سمت بالا

ج Jim حرفی بضی شکل است که باد و حرکت قلم نوشته می شود حرکت
 اول با زاویه در حدود ۴۵ درجه بصورت افقی با اندکی خمیدگی و با نصف قلم
 بطول یک نیم نقطه از چپ است شروع و تا ابتدای حرکت دوم که آغاز
 قوس گمان بضی حرف است ادامه حرکت دوم که با لای
 قلم شروع و بتدریج و باد و در کامل به پهنای قلم افزوده می شود تا به نقطه
 زیر خط میسران و ران پیدای کند انداز هضیدی بضی Jim به نقطه طویل
 و به نقطه عرض می باشد یاد آور می شود که برای نوشتن حرف Jim از دو نیم

نقطہ روی خط میزان شروع می کنیم .

خط میزان ^{نقطه} موج خود را بنامد ^{نقطه} بحر ^{نقطه} بحر

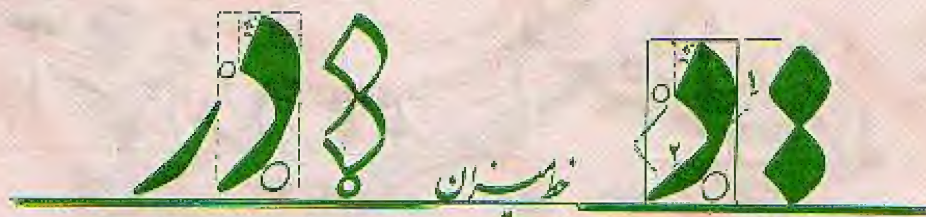
« اتصالات حرف »

حاجت ^{نقطه} بحر ^{نقطه} بحر ^{نقطه} بحر

حسن ^{نقطه} حسن ^{نقطه} حسن ^{نقطه} حسن

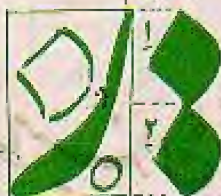
حکایت ^{نقطه} حل ^{نقطه} حل ^{نقطه} حل

حج ^{نقطه} حج ^{نقطه} حج

۱ با دو حرکت قلم و روی خط میسران باز آویخته به درجه نوشته می شود.
 حرکت اول یک نقطه دور دار و حرکت دوم باز بازه به قلم انجام می گیرد.
 ارتفاع حرف دال به نقطه است با ستنا، مواردی که دال به در یک کلمه جمع
 باشند مانند **دور دوریت**، **مادر دور**، **دور نا** که در اخیال حرف
 دال با ارتفاع ه به نقطه و دوری بیشتر از دال معمولی نوشته می شود **دور** مربوط
 نیز داخل گمان دال بصورت یک **ر** کوتاه که اصطلاحاً **خا به** **دور** خجری معروف
 قرار می گیرد.

خط نستعلیق الفبا از دریا بدریا مستنزل

ر باد و حرکت قلم و روی خط میسران باز آویز به پیش از به و به

نوشته می شود حرکت اول با

لامی قلم و حرکت دوم باز با نه مسلم

انجام می گیرد و ارتفاع را دو نقطه است

ز کوی نایب میانه بهم نایب نور و نور می

س حرف سین به شکل دندانهای کشیده نوشته می شود نوع دندانها

دارای دو حرکت است حرکت اول به فاصله ۵ نقطه از خط میزان با

لامی قلم ۲ و بصورت دندانهای پشت سرهم شروع که دندان دوم پائین تر و باریک تر

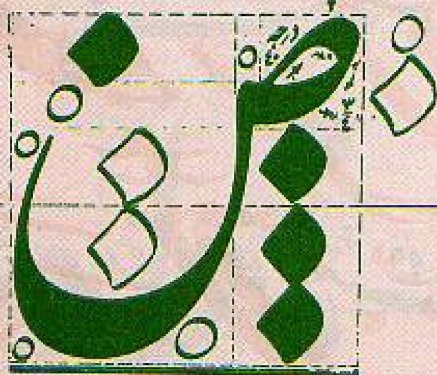
از دندان اول خواهد بود حرکت دوم از ابتدای قوس دایره سین شروع و تا

۲ نقطه زیر خط میزان دوران یافته و تا یک نقطه روی خط میزان ادامه دارد

نوع کشیدن نیز به فاصله ۲ نقطه از خط میزان بصورت یک خط شیب دار

بسمه کار با نام در سبیل است و بنده

درینگاهت فکر و شیاریت

خط میرزا

توجه: ارتفاع حرف ص به نقطه است.

ص: حرف صاد با حرکت قلم به فاصله نقطه از خط مسنن بالای

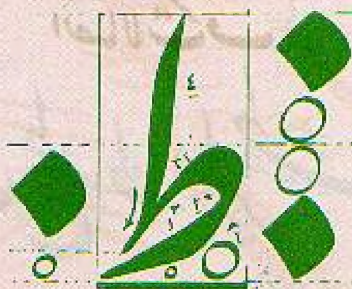
قلم و زاویه ای تقریباً ۶۰ درجه شروع می شود، حرکت اول آن است

چپ راست بصورت یک خط مورب با عرض نقطه، حرکت دوم

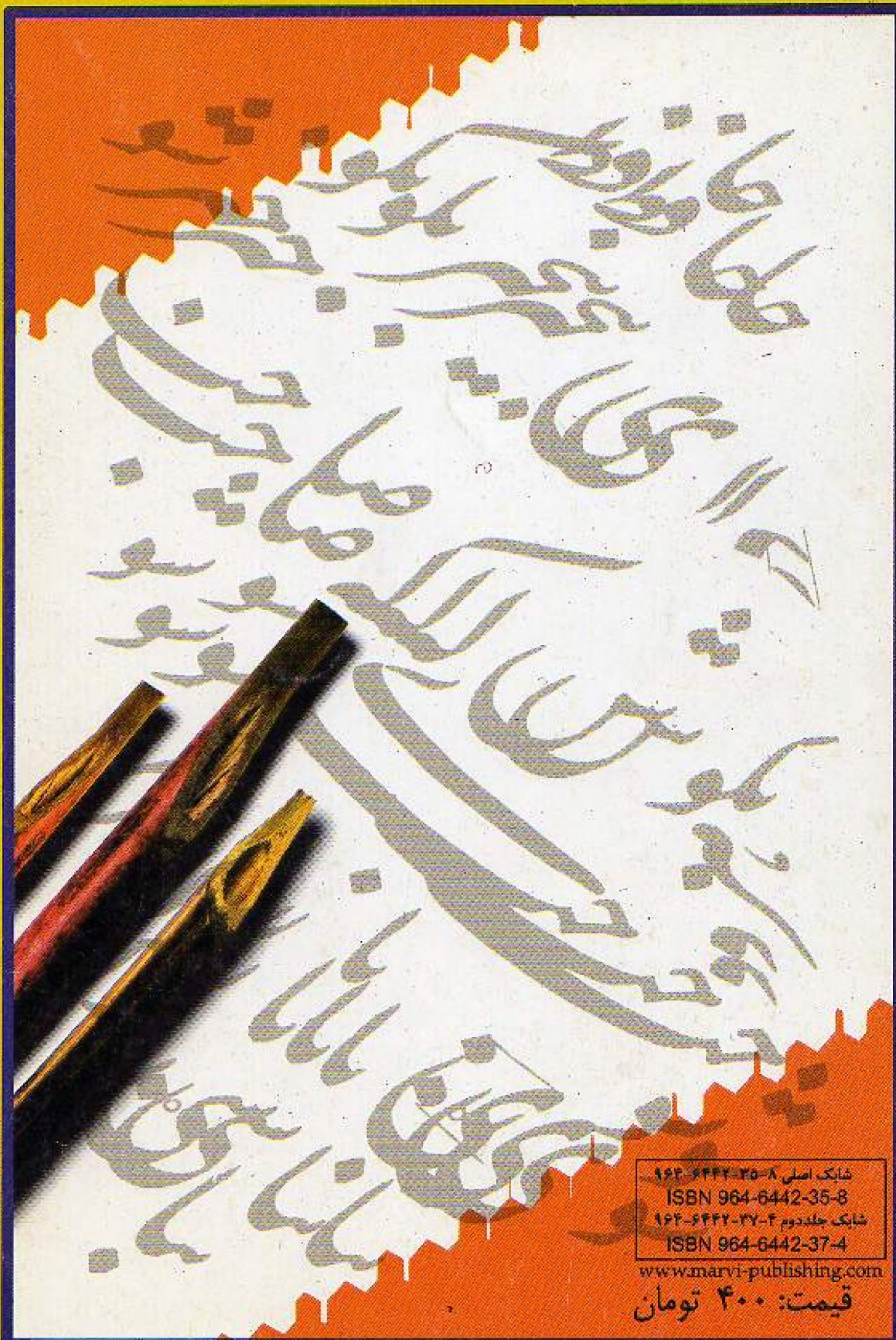
قوسی بانی از قلم و پس از نیم نقطه، حرکت سوم در امتداد قوس

حرکت دوم و با قلم زیر صاف نوشته می شود، حرکت چهارم همان

کامیه چشم بر بصران پر
تا بصدف قانع نشد ز پر

ط؛ حرف طاء با حرکت قلم باز و بیشتر از یک درجه و می خط میران به ارتفاع
در نقطه نوشته می شود حرکت اول دوم مانند حرکت اول و دوم حرف صا
است با این تفاوت که خط مورب حرکت اول طاء اندکی استاده تر
خط مورب حرکت اول حرف صا است حرکت سوم با گوشه قلم و به ارتفاع
یک نقطه تحریر می شود حرکت چهارم دسه طاء است که بصورت یک لف

شابک اصلی ۸-۳۵-۹۶۴-۶۴۴۲

ISBN 964-6442-35-8

شابک جلد دوم ۴-۳۷-۹۶۴-۶۴۴۲

ISBN 964-6442-37-4

www.marvi-publishing.com

قیمت: ۴۰۰ تومان